

УДК 373.3:37.011.31

DOI: https://doi.org/10.59694/ped_sciences.2024.06.133

БІДА Олена Анатоліївна –

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки, психології,
початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-0448-0852>
e-mail: tetyanna@ukr.net

ГОНЧАРУК Віталій Володимирович –

кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри хімії та екології, Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-3977-3612>
e-mail: gvitalii1975@gmail.com

РОКОСОВИК Наталія Василівна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри
української мови та літератури іноземної філології та перекладу
Інституту філології та масових комунікацій
Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5588-8655>
e-mail: rokosovyk.nataliya@gmail.com

ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

БІДА Олена Анатоліївна, ГОНЧАРУК Віталій Володимирович, РОКОСОВИК Наталія Василівна. ПРОФЕСІЙНА МОБІЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

У статті розглядається підготовка, конкурентоздатність фахівців, професійна мобільність, професіоналізм і компетентність фахівців в умовах дистанційного навчання. Показано переваги дистанційного навчання. Метою статті є розгляд питання професійної мобільності в умовах дистанційного навчання. З'ясовано, що мобільність може бути диференційована на інтрагенераційну та інтергенераційну. За суб'єктом розрізняють мобільність індивідуальну і групову; за спрямуванням – внутрішню та зовнішню. Показано класифікації працівників за їх ставленням до мобільності, що можна умовно поділити на такі групи: фактично мобільні; потенційно мобільні; фактично стабільні; потенційно стабільні.

Ключові слова: професійна мобільність, дистанційне навчання, професіоналізм, конкурентоспроможність, класифікація професійної мобільності, заклади вищої освіти.

BIDA Olena Anatoliivna, HONCHARUK Vitaly Volodymyrovych, ROKOSOVYK Natalia Vasyliivna. PROFESSIONAL MOBILITY IN THE CONDITIONS OF DISTANCE EDUCATION

The training, competitiveness of specialists, professional mobility, professionalism and competence of specialists in the conditions of distance learning are considered. Advantages of distance learning are shown. As can be seen from the research, competitiveness, professional mobility, professionalism and competence of a specialist are qualities that depend on a person's success in life and work. Professional mobility is interpreted as a systemic quality of a specialist's personality, which includes a whole range of knowledge, skills, abilities, personal qualities, value orientations, etc.

The purpose of the article is to consider the issue of professional mobility in the conditions of distance learning. The basis of professional mobility is the ideal of the future society, which «guarantees the freedom and natural mobility of every person within the limits of open integration». It is noted that the classification of professional mobility presented in the article makes it possible to organize various movements from single positions, to present them as separate manifestations of the general process of professional and pedagogical mobility, to determine which type of mobility ensures the performance of certain social functions. It was found that mobility can be differentiated into intragenerational and intergenerational. Individual and group mobility are distinguished by subject; by direction – internal and external.

The criteria specified in the article are general regarding the differentiation of professional and pedagogical mobility, but they do not provide a comprehensive definition of this phenomenon. There is a need to single out specific criteria for professional mobility, in particular, such as: changing professional roles, subject-thematic shifts, etc. The classification of workers according to their attitude to mobility is shown, which can be conditionally divided into the following groups: actually mobile; potentially mobile; actually stable; potentially stable. Therefore, professional mobility becomes important in the conditions of competition on the labor market and stimulates specialists to increase professionalism, which will be the focus of our further research.

Keywords: professional mobility, competition on the labor market, increasing professionalism, systemic quality of a specialist's personality, classification of professional mobility.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Останнім часом, в умовах COVID-19 та в умовах воєнного стану в Україні дистанційне навчання, яке є у світовій практиці одною з устале-

них форм навчання, набуло не тільки актуальності, а і необхідності. Воно затребуване суспільством, користується популярністю. Дистанційне навчання – найбільш демократична форма навчання,

що дозволяє отримати освіту широким верствам суспільства. Методи дистанційного навчання застосовуються у закладах вищої освіти, в шкільній освіті, системі підвищення кваліфікації вчителів, у системі підготовки управлінських кадрів.

Перспективу і вдосконалення системи дистанційного навчання в Україні складає впровадження в освітній процес комп'ютерної і аудіо-візуальної техніки. В даний час дистанційно освіту удосконалюють всі заклади вищої освіти.

Освітня впевнені, що у перспективі електронна освіта зробить навчання не нудним і ретельно розпланованим зобов'язанням, а захоплюючим пізнавальним процесом, у формуванні якого студент сам бере участь. Вчитися та обмінюватися досвідом скрізь, завжди і все життя із задоволенням – приблизно таке гасло ідеї дистанційної освіти.

Наскільки ясно і адекватно ми зможемо визначити і реалізувати нову технологію навчання і його дистанційні форми, що поліпшують якість і збільшують масовість освіти, настільки продуктивно заклад освіти виконає це історичне замовлення – створення в будь-якій країні нового громадянського суспільства [4, с. 67–71].

Розвиток ринкових відносин, активний перехід до ринку праці вимагає таких технологій професійної підготовки випускників професійних і вищих навчальних закладів, які дозволили б їм досягти високого рівня конкурентоздатності вже на початку своєї професійної діяльності. Практика сучасної ринкової економіки свідчить, що саме конкурентоздатність, професійна мобільність, професіоналізм і компетентність фахівця – це ті якості, від яких залежать життєві й трудові успіхи [12, с. 568–572].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вчені різних країн займаються проблемою мобільності фахівців. Так, французький учений-компаративіст Ф. Ваніскотт створив концепцію мобільності вчителя-європейця. Основа її – ідеал майбутнього Європейського суспільства, який гарантує свободу і природну мобільність кожної людини в межах відкритої інтеграції. Американські вчені наголошують на підготовку всебічно розвинених фахівців, які вміють самоутверджуватися і розкриватися, приймати рішення у складних умовах. Тому відбір змісту навчального матеріалу у ЗВО США, здійснюється на основі принципів фундаменталізації, полікультурності, прогностичності. Проблемою формування професійної мобільності в Україні займаються М. Амірова, О. Архангельський, Л. Горюнова, Р. Пріма та ін.

Метою статті є розгляд питання професійної мобільності в умовах дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Термін «мобільність» означає рухливість, готовність до швидкого виконання завдання. У науковий обіг термін уведений соціологами для визначення явищ, що характеризують переміщення соціаль-

них груп та окремих людей у соціальній структурі суспільства (соціальна мобільність). Дослідження цього явища з погляду філософії, соціології, економіки, демографії дало змогу диференціювати уявлення про мобільність, з'ясувавши, що вона може бути вертикальною і горизонтальною, індивідуальною і груповою, внутрішньогенераційною і міжгенераційною; соціальною, трудовою, культурною, міжпрофесійною, професійною тощо. Диференціація наукових уявлень про мобільність пов'язана з посиленням динамічності соціальних процесів на сучасному етапі розвитку суспільства, що неминуче приводить до підвищення мобільності людей за найрізноманітнішими «векторами їх соціального функціонування».

Проблема професійної мобільності з особливою гостротою актуалізувалася після прийняття Радою (ЄС) Резолюції розвитку освіти протягом усього життя (27 червня 2002 р.), яка є продовженням резолюцій, прийнятих у Лісабоні й Барселоні, та створює основи для більш тісного співробітництва в галузі професійної освіти і навчання з країнами ЄС [12, с. 568–572].

Професійна мобільність – це системна якість особи фахівця, яка включає в себе цілу низку знань, умінь, здібностей, особистих якостей, ціннісних орієнтацій тощо. Головним чинником тут виступає внутрішня свобода особистості, її вміння відкинути сформовані стереотипи та поглянути на життєву і професійну ситуацію по-новому, нестандартно, інколи виходячи за межі буденності. Це під силу лише творчій людині, яка володіє креативними здібностями.

У процесі переміщення індивідів між групами професійної структури суспільства соціальні суб'єкти повністю або частково змінюють свій професійний статус, тому важливою характеристикою стає здібність спеціаліста швидко пристосовуватися до умов і змісту професійної діяльності, до нових обставин, уміння відстежувати і правильно оцінювати стан довколишнього простору, самостійно орієнтуватися в професійному світі. Усе це неможливо без наявності прагнень до постійного навчання. Здібність до безперервного вдосконалення професійної підготовки дозволяє таким фахівцям самовдосконалюватися протягом усього життя і складається з таких компонентів, як прагнення до самопізнання, самовизначення, саморозвитку, що є свідченням наявності індивідуальної вмотивованості і цілеспрямованості до певного виду діяльності.

У цілому професійна мобільність може розглядатися як механізм, що обумовлює ступінь адаптованості та конкурентоспроможності фахівця на ринку праці. Крім того, вона стає суттєвим фактором професійної успішності, тому що забезпечує як внутрішній механізм розвитку самої людини, так і якісне й ефективне перетворення оточуючого професійного та життєвого середовища.

Професійний успіх є важливою складовою життєвого успіху людини і відображується в ступені творчої своєрідності кінцевого результату діяльності, у досягненні поставленої мети, у перевищенні своїх попередніх результатів, тому орієнтація особистості на досягнення успіху є важливою умовою розвитку як особистості, так і суспільства.

Досягнення успіху супроводжується отриманням винагород, гарної роботи і відповідних життєвих умов, підвищенням соціального статусу і самооцінки, позитивними емоціями, появою цікавого кола спілкування тощо. Справжній же успіх завжди передбачає наявність внутрішньої задоволеності та почуття гармонічності свого життя, позитивне світосприйняття, відсутність почуття нереалізованості, непотрібності, віру в себе і свої можливості. Успішну людину характеризують активність життєвої стратегії, мотивація на досягнення, креативність, прагнення до само-розвитку, внутрішня свобода [9, с. 167–174].

Дослідження Н. Бідок особливостей підготовки бакалаврів в університетах Великої Британії свідчить про те, що головним завданням освіти країни є широкопрофільна підготовка з можливістю «переключатися» з однією спеціалізацією на іншу). Необхідною при цьому стає «професійна мобільність та адаптація в умовах світового інформаційного простору» [1, с. 73].

Для глибини наукового аналізу і практичної реалізації процесу формування професійної мобільності суттєвим є розгляд класифікації мобільності. На думку Р. Пріми найбільш поширеним при визначенні виду мобільності виділяється критерій, пов'язаний зі зміною у змісті та умовах професійної діяльності. Класифікація дає можливість упорядкувати різноманітні переміщення з єдиних позицій, подати їх як окремі прояви загального процесу професійно-педагогічної мобільності, визначити, який вид мобільності забезпечує виконання тих чи інших соціальних функцій. Однак виділений критерій не єдиний. Додатковими можуть виступати такі: часова ознака, суб'єкт мобільності, спрямування мобільності.

Так, мобільність може бути диференційована на інтрагенераційну (охоплює всі види мобільності протягом життя покоління) та інтергенераційну (міжпоколінну), що розглядається як у ретроспективному, так і в проєктивному планах (порівняння фактичного професійного статусу дітей і батьків, оцінка професійних перспектив дітей тощо). За суб'єктом розрізняють мобільність індивідуальну і групову; за спрямуванням – внутрішню (в межах освітньо-професійної діяльності) та зовнішню (між освітою й іншими сферами діяльності).

Вище зазначені критерії (часовий аспект, суб'єкт мобільності, спрямування мобільності) є загальними щодо диференціації професійно-педагогічної мобільності, проте вони не забезпечують всебічного, комплексного, системного визначення

і вивчення цього феномену. Отже, виникає потреба виокремлення специфічних критеріїв професійної мобільності, зокрема, таких як: зміна професійних ролей, предметно-тематичні зрушення тощо. Так, «рольова мобільність» як аспект професійної мобільності педагога пов'язана зі зміною структури його діяльності, основних функцій. Наприклад, перехід від педагогічної до методичної, дослідницької, управлінської діяльності (або навпаки).

На підставі сказаного можна узагальнити, що різновидність мобільності підтверджує думку про місткість і складну структуру досліджуваного феномену, а намагання класифікації мобільності пояснюємо прагненням науковців до глибинного аналізу і повноти розкриття його змістової сутності як інтегративної якості особистості, що поєднує сформовану внутрішню потребу у професійній мобільності, здатність і готовність до неї, ключові кваліфікації і компетенції. При цьому підґрунтям формування професійної мобільності майбутніх фахівців повинні бути саме «ключові кваліфікації», що мають широкий радіус дії (виходять за межі однієї групи професій), готують спеціаліста до зміни і засвоєння нового фаху та професії, забезпечують готовність до інновацій у професійній діяльності [8, с. 40–45].

Пандемія призвела до суттєвих змін у сфері освіти всієї планети, викликала вона освітні проблеми і в Україні. На початку карантину навесні 2020 року всі заклади освіти в авральному режимі перейшли на дистанційне навчання.

Переважає більшість країн принаймні на деякий час закрили всі заклади освіти, в окремих районах навчання зупинилося. За даними ЮНЕСКО, на квітень 2020 року всі школи було закрито у 191 країні світу, де мешкають понад 90% усіх учнів планети.

За опитуванням Міжнародної асоціації університетів, 60% закладів вищої освіти повідомили, що COVID-19 збільшив віртуальну мобільність і/або спільне навчання в Інтернеті як альтернативу фізичній мобільності студентів [5, с. 50–58].

До змісту поняття «професійна мобільність» належать: вибір професії, підвищення кваліфікації, визначення умовної зміни місця роботи або професії, плинність кадрів тощо. Під професійною мобільністю передбачають готовність кваліфікованого робітника до зміни виконуваних професійних завдань, здатність швидко освоювати нові види робіт, нові спеціальності.

Дослідники дотримуються класифікації працівників за їх ставленням до мобільності на такі групи:

1) фактично мобільні – ті, що змінили місце праці, посаду, місце проживання безпосередньо в період дослідження;

2) потенційно мобільні – ті, що не змінили робочого місця, але мають відповідні наміри та плани;

3) фактично стабільні – ті, що довго працюють на одному місці й не налаштовані на мобільність;

4) потенційно стабільні – ті, що порівняно недавно прийшли на місце праці й поки що не планують його змінювати.

Серед фахівців зустрічаються всі чотири групи працівників. У процесі підготовки фахівців потрібно враховувати, що на внутрішньому ринку праці мобільність заявляє про себе як фактор підвищення ефективності використання колективного трудового потенціалу, здатного задовольнити потреби країни.

Професійна мобільність набуває особливого значення в умовах конкуренції на ринку праці. А це стимулює фахівців до самоосвіти, підвищення власного професіоналізму. Трудові переміщення є однією з форм визнання професійного статусу працівника, приведення фізичного, інтелектуального й духовного потенціалу у відповідність з умовами його динамічного руху [2, с. 67–70].

Використання мережевих технологій: електронної пошти, програм для соціальних повідомлень Telegram та Viber, а також платформи сервісів відеоконференцій Zoom та Google Meet дозволяють педагогам і студентам, які знаходяться на відстані, організувати спільне навчання, обговорювати навчальні проблеми індивідуально й у групових чатах і брати участь у ділових іграх.

Можна із впевненістю вважати досвід впровадження форми дистанційного навчання в період карантину для запровадження професійної мобільності проміжною ланкою до остаточного формування як ефективної форми навчання та подальшого функціонування в моделі змішаного навчання. Враховуючи складнощі перехідного етапу вважаємо за необхідне:

- покращення стану інтернет мереж на території країни;
- формування єдиної стратегії закладу вищої освіти до формування організаційної моделі дистанційного навчання;
- забезпечення функціонування єдиної платформи для впровадження дистанційної форми навчання;
- сприяння співробітництву та взаємодопомозі серед науковців, подальше забезпечення навчання викладачів відповідно до потреб дистанційного навчання, формування вміння створення власного дистанційного курсу за складеною робочою навчальною програмою;
- упровадження індивідуальної траєкторії навчання для студентів з особливими потребами [6].

Дистанційна форма навчання має ряд беззаперечних переваг, щодо професійної мобільності. Зокрема, здобувач вищої освіти може навчатися у зручний для нього час, звичному оточення та у відносно автономному темпі. Варто врахувати також і нижчу вартість такого навчання, оскільки відпадає

потребу оренди приміщень, оплаті значної кількості персоналу та економію часу [3, с. 12–14.].

Висновки та перспективи подальших розвідок наперед. Розглядається підготовка, конкурентоздатність фахівців, професійна мобільність, професіоналізм і компетентність фахівців в умовах дистанційного навчання. Показано переваги дистанційного навчання. Як видно із дослідження, конкурентоздатність, професійна мобільність, професіоналізм і компетентність фахівця – це якості, від яких залежать життєві й трудові успіхи людини. Професійну мобільність потрактовано як системну якість особи фахівця, яка включає в себе цілу низку знань, умінь, здібностей, особистих якостей, ціннісних орієнтацій тощо.

Основа професійної мобільності – ідеал майбутнього суспільства, що «гарантує свободу і природну мобільність кожної людини в межах відкритої інтеграції». Зазначено, що класифікація професійної мобільності, що подана у статті дає можливість упорядкувати різноманітні переміщення з єдиних позицій, подати їх як окремі прояви загального процесу професійно-педагогічної мобільності, визначити, який вид мобільності забезпечує виконання тих чи інших соціальних функцій. З'ясовано, що мобільність може бути диференційована на інтрагенераційну та інтергенераційну. За суб'єктом розрізняють мобільність індивідуальну і групову; за спрямуванням – внутрішню та зовнішню.

Зазначені у статті критерії є загальними щодо диференціації професійно-педагогічної мобільності, проте вони не забезпечують комплексного визначення цього феномену. Виникає потреба виокремлення специфічних критеріїв професійної мобільності, зокрема, таких як: зміна професійних ролей, предметно-тематичні зрушення тощо.

Показано класифікації працівників за їх ставленням до мобільності, що можна умовно поділити на такі групи: фактично мобільні; потенційно мобільні; фактично стабільні; потенційно стабільні.

Отже, професійна мобільність набуває важливого значення в умовах конкуренції на ринку праці і стимулює фахівців до підвищення професіоналізму, на що буде націлено наше подальше дослідження.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бідюк Н. М. Розвиток змісту та форм організації підготовки бакалаврів інженерів в університетах Великої Британії. Дис. канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Київ. 2001. 179 с.
2. Брижак Н. Ю. Професійна мобільність як фахова якість майбутнього вчителя. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 1 (38). 2016. С. 67–70.
3. Власенко І. Г. Впровадження дистанційного навчання – вимога сучасності. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія: матеріали міжвузівського Вебінару. Відп.ред. Л. Б. Ліщинська. Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ. 2017. С. 12–14.

4. Глуховська Н. А. Проблеми і перспективи дистанційного навчання в системі підготовки майбутніх фахівців в умовах євроінтеграції. Актуальні проблеми педагогіки, психології та професійної освіти. №2. 2016. С. 67–71.
5. Дистанційне навчання в підготовці фахівців у закладах вищої освіти. Кузьмінський А. І., Кучай О. В., Біда О. А., Чичук А. П., Сігетій І. П., Кучай Т. П. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць. Вінниця: ТОВ «Друк плюс», 2021. Вип. 60. С. 50–58.
6. Кухаренко В. М., Бондаренко В. В. Екстремне дистанційне навчання в Україні: монографія за ред. В. М. Кухаренка, В. В. Бондаренка. Харків: Вид-во КП «Міська друкарня». 2020. 409 с.
7. Півень Н. В. Міждисциплінарні зв'язки ділової української мови з фундаментальними дисциплінами у підготовці бакалаврів технічного профілю. Педагогіка і психологія професійної освіти. №4. 2002. С. 122–127.
8. Пріма Р. М. Формування професійної мобільності майбутнього вчителя: вектори наукових досліджень. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. Збірник наукових праць № 25. 2016. С. 40–45.
9. Прохоренко Т. Г. Професійна мобільність як фактор професійної успішності. Вісник національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» № 4(35). 2017. С. 167–174.
10. Пуховська Л. П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: Спільність і розбіжності: Монографія. К.: Вища шк., 1997. 180.
11. Романова С. М. Гуманітаризація професійної освіти у вищих навчальних закладах технічного профілю США. Автореф: дис... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Київ, 1996. 24.
12. Сушенцева Л. Л., Сушенцев О. О. Вплив професійної мобільності на конкурентоздатність фахівця на сучасному ринку праці. Молодий вчений, Педагогічні науки. К.: № 4 (31). 2016. С. 568–572.

REFERENCES

1. Bidyuk, N. M. (2001). *Rozvytok zmistu ta form orhanizatsiyi pidhotovky bakalavriv inzheneriv v universytetakh Velykoyi Brytaniyi*. [Development of the content and forms of the organization of the training of bachelors of engineers in the universities of Great Britain]. Kyiv.
2. Bryzhak, N. YU. (2016). *Profesiyna mobil'nist' yak fakhova yakist' maybutn'oho vchytelya*. [Professional mobility as a professional quality of the future teacher]. Uzhhorod.
3. Vlasenko, I. H. (2017). *Vprovadzhennya dystantsiynoho navchannya –vymoha suchasnosti*. [Implementation of distance learning is a modern requirement]. Vinnytsya.
4. Hlukhovs'ka, N. A. (2016). *Problemy i perspektyvy dystantsiynoho navchannya v systemi pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv v umovakh yevrointehratsiyi*. [Problems and prospects of distance learning in the system of training future specialists in the conditions of European integration].
5. *Dystantsiynе navchannya v pidhotovtsi fakhivtsiv u zakladakh vyshchoyi osvity*. (2021). [Distance learning in the training of specialists in institutions of higher education]. Vinnytsya.
6. Kukhareno, V. M., Bondarenko, V. V. (2020). *Ekstrene dystantsiynе navchannya v Ukrayini*. [Emergency distance learning in Ukraine]. Kharkiv.
7. Piven', N.V. (2002). *Mizhdystsyplinarni зв'язky dilovoyi ukrayns'koyi movy z fundamental'nymy dystsyplinamy u pidhotovtsi bakalavriv tekhnichnoho*

- profilyu*. [Interdisciplinary connections of the business Ukrainian language with fundamental disciplines in the training of technical bachelors].
8. Prima, R. M. (2016). *Formuvannya profesiynoyi mobil'nosti maybutn'oho vchytelya: vektory naukovykh doslidzen'*. [Formation of professional mobility of the future teacher: vectors of scientific research].
9. Prokhorenko, T. H. (2017). *Profesiyna mobil'nist' yak faktor profesiynoyi uspishnosti*. [Professional mobility as a factor of professional success].
10. Pukhovs'ka, L. P. (1997). *Profesiyna pidhotovka vchyteliv u Zakhidniy Yevropi: Spil'nist' i rozbizhnosti*. [Professional training of teachers in Western Europe: Commonalities and differences]. Kyiv.
11. Romanova, S. M. (1996). *Humanitaryzatsiya profesiynoyi osvity u vyshchyykh navchal'nykh zakladakh tekhnichnoho profilyu SSA*. [Humanization of professional education in higher educational institutions of a technical profile in the USA]. Kyiv.
12. Sushentseva, L. L., Sushentsev, O. O. (2016). *Vplyv profesiynoyi mobil'nosti na konkurentozdatnist' fakhivtsya na suchasnomu rynku pratsi*. [The impact of professional mobility on the competitiveness of a specialist in the modern labor market]. Kyiv.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

БІДА Олена Анатоліївна – доктор пед. наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх педагогів.

ГОНЧАРУК Віталій Володимирович – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри хімії та екології, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Наукові інтереси: підготовка науково-педагогічних кадрів в Україні.

РОКОСОВИК Наталія Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та літератури іноземної філології та перекладу Інституту філології та масових комунікацій Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна».

Наукові інтереси: підготовка науково-педагогічних кадрів в Україні.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

BIDA Olena Anatoliivna – Doctor Pedagogical Sciences, professor, head of the chair of pedagogy, psychology, elementary, preschool education and management of educational institutions, Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute.

Circle of scientific interests: professional training of future specialists.

HONCHARUK Vitaly Volodymyrovych, Candidate of Pedagogical Sciences, senior lecturer of the Department of Chemistry and Ecology, Uman State Pedagogical University named after Pavel Tychnya.

Circle of scientific interests: training of scientific and pedagogical personnel in Ukraine.

ROKOSOVYK Natalia Vasylivna, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Ukrainian Language and literature of foreign philology and translation of the Institute of Philology and Mass Communications of the Open International University of Human Development «Ukraine».

Circle of scientific interests: training of scientific and pedagogical personnel in Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 28.01.2024 р.